

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

Caput IV. Concursus populi ad defunctum: sacra stigmata et pulchritudo
corporis mortui: honorifice portatur ad civitatem, et ad monasterium S.
Claræ, ac demum sepelitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTORE
THOMA CELAN.

peccantibus filiis misereri semper et parcere benigne paratus eras! Tibi ergo benedicimus, benigne Pater, cui benedixit Altissimus, qui semper est Deus benedictus super omnia. Amen.

ANNOTATA.

a Notissima est celebris urbs Hetruriæ Sena, Italij Siena, tunc libera et cognominis reipublicæ caput, nunc Magno Hetruriæ duci subditæ. Porro antequam S. Franciscus medelæ causa ad Senensem agrum fuit advectus, Waddingus ipsum prius ad eremitorium Fontis-Columbae ac deinde Assisium ductum fuisse, assertil, aliaque narrat, de quibus vide Commentarium præviu[m] § 26.

b Non igitur in urbe Senensi, sed in ejusdem agro decumbebat.

c Seu de Cortona, quæ pariter Hetruriæ civitas est in dominio Magni ducis, in confinio Umbriæ, in cuius civitatis agro S. Franciscus in loco Cella dicto, pauperulum conventum habebat, ut observavi in Commentario præviu[m] num. 616.

d Non, quod instanti illius morte gauderent, sed quod, cum illum in civitate sua brevi moriturum adverterent, ejusdem corpus possessuræ essent, quod sperare non poterant, si ille alibi moreretur.

e Vocem uncis inclusam, quæ excederat, addidi.

f Vivebat etiam tunc episcopus Vido, seu Guido, B coram quo S. Franciscus a viginti fere annis bona sua atque ipsas etiam vestes patri cesserat, quique ipsum ex in plurimum fuerat veneratus, libensque in domum suam tunc receperat, ut commodus posset curari.

g Intra num. 119 idem biographus scribit, Franciscum obiisse vicesimo conversionis suæ anno, quod chronotaxi conformius est. Numerabat tunc Sanetus annum ætatis suæ quadragesimum quintum. Adi Commentarium præviu[m] num. 665.

h Psalmus 141, v. 2.

i Lege Ante diem festum Paschæ, ut habeat S. Joannes cap. 15, v. 1, et Tres Socii ac S. Bonaventura.

k Obscura hæc sunt ac forte vitiata in apographo nostro. Fortasse voluit indicare, Evangelium illud in bibliotheca, libræ plena, inventum fuisse in prima apertione libri, qui primus inciderat in manus quærentis.

l Hanc visionem etiam referunt Tres Socii in Appendix num. 68, et S. Bonaventura in Vita num. 215, qui deinde præterea duas alias sanctissimæ animæ mox ab excessu e corpore apparitiones subiectit.

CAPUT IV.

C Concursus populi ad defunctum : sacra stigmata et pulchritudo corporis mortui : honorifice portatur ad civitatem, et ad monasterium S. Clarae, ac demum sepelitur.

IX.
Mortuus corpus
candidum
pulchrumque

a

Factus est præterea concursus populorum multorum, laudantium Deum, ac dicentium : Laudatus et benedictus tu, Domine Deus noster, qui nobis indignis tam pretiosum depositum commendasti; laus et gloria sit tibi, Trinitas ineffabilis. Catervatum tota civitas Assisi ruit, et omnis accelerat regio videre magnitudinem Dei, quæ in Servo sancto suo gloriose ostenderat Dominus Majestatis. Unusquisque autem cantabat canticum latitiae, prout cordis gaudium suggerebat, et de impleto desiderio a benedicibant universi Omnipotentem. Verumtamen filii lamentabantur, tanto Patre orbati, et pium cordis affectum lacrymis et suspiris ostendebant. Sed temperabat mœstitia gaudium inauditum, et miraculi novitas eorum mentes in stuporem nimium convertebat. Versus luctus in canticum et ploratio est in jubilationem. Nunquam enim audierant aut legerant in Scripturis, quod oculus monstrabatur, quod et persuaderi vix potuisset eis, si non tam evidenti testimonio probaretur. Revera resultabat in eo forma crucis et passionis Agni immaculati,

qui lavit crimina mundi, dum quasi recenter ex D cruce depositus videbatur, manus et pedes clavis confixos habens, et dextrum latus quasi lancea perforatum. Intuebantur carnem illius, quæ nigra erat prius, candore nimio renitentem, et ex sui pulchritudine beatæ resurrectionis premia pollicentem. Cernebant denique vultum ejus, quasi vultum angeli, quasi viveret, non quasi mortuus eset, et cetera membra ejus conversa in teneritudinem et habilitatem innocentie puerilis.

115 Non sunt contracti nervi ejus, ut mortuorum solent, non indurata cutis, non rigida effecta sunt membra; sed hoc atque illuc vertentia a se veluti ponebantur. Cumque tam mira pulchritudine cunctis cernentibus resplenderet, et caro ejus nive candidior esset effecta, cerne mirabilis erat in medio manuum et pedum ipsius, non clavorum quidem puncturas; sed ipsos clavos in eis impositos ex ferri recenti nigredine b, ac dextrum latus sanguine rubricatum. Non inquietabant horrem mentibus intuentum signa martyrii, sed decorum multum conferabant et gratiam, sicut in pavimento albo nigrilapioli solent. Accurrebant fratres et filii : collacrimantes deosculabantur manus et pedes pii Patris, eos derelinquentes, nec non et dextrum latus, in cuius plaga illius memoria celebris agebatur, qui ex eo loco sanguinem et aquam pariter fundens, mundum reconciliavit Patri. Maximum sibi donum exhiberi credebat quisvis de populo, si E admittebatur, non solum ad osculum, et * ad forte sed videndum sacra stigmata Iesu Christi, quæ S. Francis portabat in corpore suo. Quis enim fletui, haec videns, et non magis gaudio, esset intentus? Etiamsi fleret, magis non præ laetitia, quam præ dolore id faceret? Cujus tam ferreum pectus non moveretur ad gemitum? Cujus tam lapideum cor non scinderetur ad compunctionem? Non accenderetur ad divinum amorem? Non animarebat ad bonam voluntatem? Quis tam hebes et tam insensibilis, qui manifesta non cognosceret veritatem, Sanctum illum, sicut singulari munere honoratum in terris, sic ineffabili gratia magnificatum in celis?

114 O singulare donum, et prærogativa dilectionis indicium, iisdem glorias armis Militem adornari, quæ soli Regi excellentissima dignitate convenient! O æterna memoria dignum miraculum, et sine omni intermissione admirabilis reverentia memorabile sacramentum, quod occulta fide illud mysterium representat, in quo Agni immaculati sanguis, per quinque foramina copiosissime manus, lavit crimina mundi! O sublime decus crucis mirificæ, mortuus præstans vitam, onus, quod tam premit suaviter, et tam dulciter pungit, ut haec mortua caro vivat, et infirmus spiritus roboretur!

Hic te dilexit multum, quem sic gloriosissime decorasti. Gloria et benedictio soli Sapienti, qui innovat signa et immutat mirabilia, ut infirmorum mentes novis revelationibus consoletur, et per visibilium mirabile opus ipsorum corda in amore invisibilium rapiantur. O mira et amabilis dispositio, qua, ut nulla de miraculi novitate posset oriri suspicio, primo misericorditer ostendit in eo, qui de cælis erat, quod mirabiliter paulo post futurum erat in eo, qui degebait in terris c. Et quidem indicare voluit verus Pater misericordiarum, quanto præmio dignus sit, qui eum diligere studuerit toto corde, ut in superiori scilicet ac sibi memori supercellestium spirituum ordine colloctetur. Quod poterimus utique indubitanter adipisci, si more Seraphim duas extenderimus super caput alas, habentes videlicet beati Francisci exemplo in omni opere bono intentionem puram et operationem rectam;

* his directis ad Deum, soli sibi placere in omnibus infatigabiliter studierimus, quæ ad revealandum caput necessario conjuguntur, quia rectitudinem operis absque puritate intentionis, et e converso,

Pater luminum minime acceptabit; ideo dicente d :

« Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus » tuum lucidum erit : si autem nequam fuerit,

» totum corpus tuum tenebrosum erit. » Oculus autem

ac quinque
sacris stigma-
tibus insigni-
tum spectator
ab omnibus;

b

quam Sancti
prærogativam
auctor com-
mendans, hor-
tatur omnes

F

d

A autem simplex non est, qui non videt, quod est videndum, cognitione veritatis carentes; aut, quod non videndum fuit, intuetur, intentionem puram non habens. In primo non simplicem, sed cœcum; in secundo nequam ipsum aperta ratio indicabit. Pennæ harum alarum sunt amor Patris salvantis misericorditer, et timor Domini judicantis mirabiliter, qui in animis electorum malos motus reprimendo, et castos ordinando, affectus debent suspendere a terrenis. Duabus quoque alijs volandum est ad impendendam duplice proximo caritatem, reficiendo videlicet animum verbo Dei, et corpus terreno subsidio sustentando: quæ aliae rarissime conjuguntur, quia vix utrumque valet ab aliquo adimpleri. Pennæ harum, divisa sunt opera, quæ ad consilium et auxilium requiruntur, proximo exhibenda. Duabus quoque alijs tegendum est corpus nudum meritis, quod tunc ordinate impletur, cum scilicet, quoties peccato interveniente, fuerit denudatum, contritionis atque confessionis innocentia revestitur. Pennæ harum multimodæ affectiones sunt, quæ ex peccatorum execratione et appetitu justitiae procreantur.

*ad imitanda
opera, quibus
ipse eam pro-
meruit.*

B Semper enim in cruce fuit, non subterfugiens laborem, tantum ut posset in se et de se voluntatem Domini adimplere. Norunt præterea, qui cum illo conversati sunt; fratres, quoniam quotidiana et continua collatio de Jesu fuerit in ore ipsius, quam dulcis et suavis confabulatio, quam benigna et amore plena colloctio. Ex abundantia cordis os loquebatur, et fons illuminati amoris, replens omnia viscera ejus, ebullient foras. Multa illi utique cum Jesu: Jesum in oculis, Jesum in manibus, Jesum in reliquis membris semper portabat. O quoties, cum sederet ad prandium, audiens vel nominans vel cogitans Jesum, corporalis esse oblitus est! Et, ut de Sancto legitur, videntes non videbat, audiens non audiebat. Imo et multoties, cum per viam iret, meditans et cantans Jesum, obliviouscatur itineris, et omnia invitabat ad laudem Jesu. Et quia miro amore semper in corde suo gerebat Christum Jesum, et hunc crucifixum, propterea signaculo suo gloriosissime supra cæteros est signatus. Quem etiam mente excedens contemplabatur in gloria indicibili et incomprehensibili sedentem ad dexteram Patris, cum quo ipse beatissimus Altissimi Filius in unitate Spiritus Sancti vivit et regnat, vincit et imperat, Deus æternalter gloriatus, per omnia secula seculorum. Amen.

*x.
Postridie cum
ingenti pompa
defertur ad
ecclesiam
S. Damiani,*

f. omnium

116 Patres ergo et filii, qui convenierant, cum omni multitudine populorum, quæ ex vicinis civitatibus tantis adgaudebat interesse solemnis, tanto noctem illam, in qua obiit Pater, divinis laudibus consummaret, ita ut praे jubilationum charitate fore angelorum excubiae viderentur. Mane autem facto, convenit multitudo civitatis Assisi cum omni clero, et tollentes corpus sacram de loco, in quo obierat, cum hymnis et laudibus, clangentibus tubis, ipsum ad civitatem portaverunt. Accepérunt singuli ramos olivarum aliarumque arborum, sacras obsequias solemniter exequentes, multiplicatis luminaribus, omnia vocibus altisonis exsolvabant. Cumque, portantibus filiis Patrem, et grege sequente Pastorem, ad Pastorem ovium properantem, perventum esset ad locum, in quo Religionem et Ordinem sacrarum virginum et dominarum pauperum ipse primo plantavit, deponerentibus eum in ecclesia S. Damiani, in qua decem filiae sue, quas Dominus acquisiverat, morabantur, aperta est fenestra parvula, per quam ancillæ Christi constituto tempore communicare solent Dominicæ Corporis Sacramento; aperta est arca, in qua portabatur a paucis, qui multis portare solebat: et ecce domina Clara, quia erat aliarum mater, et prima plantula hujus sancti Ordinis fuit, venit cum reliquis filiabus ad vi-

dendum Patrem, non loquentem eis, non rever- surum ad eas, sed ad Dominum properantem.

117 Et ingeminatis suspiriis cum magno cordis gemitu et lacrymis multis respicentes eum, supra voce clamare ceperunt: Pater, pater, quid faciemus? cur nos miseris deseris, aut cui nos desolatas relinquis? Cur nos, quo vadis, non premisisti gaudentes, quas sic hic dimitis dolentes? Quid præcipis, nos facturas in isto carcere sic reclusas, quas nunquam, ut soles, disponis ulterior visitare? Tecum nostra consolatio tota recedit, et simile solatium non remanet saeculo tumulatis. Quis in paupertate tanta non minus meritorum, quam rerum, sociabitur nobis, o pauperum Pater, paupertatis amator? Quis in tentatione succurret, o innumeræ tentationes expertus, tentationem examinat, incautus*. Quis in tribulatione consolabitur tribulatas, adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis? O amarissima separatio! o inimica absentatio! o nimis horrida mors, quæ millia filiorum et filiarum tanto Patre orbata trucidatas, cum irrevocabiliter elongare festinas illum, per quem nostra studia, si qua sunt, floruerunt. Sed virgineus pudor multo fletui imperabat, et super illum plangere nimis erat incongruum, in cuius transitu frequens concurrevit exercitus angelorum, et letati sunt cives Sanctorum et domestici Dei. Sieque inter latitiam * positæ desculabuntur splendidissimas manus ejus, ornatas pretiosissimi gemmis et coruscantibus margaritis. E. Et ablato eo, clausa est illis janua, quæ minime vultu tanto patebit. O quantus luctus omnium erat in harum miseranda et pietate plena reclamatio! Quanta præcipue merentium lamenta filiorum! Singularis eorum dolor, communis omnium erat, ita quod vix quisquam posset abstinere a fletu, cum angeli pacis amare flerent.

AUCTORE
THOMA CELAN.
ubi ostenditur
S. Clara et
sociabas ejus,
atque hinc

*. incautus

E
addit. et mo-
torem
e

Assisium, ubi
tumulatur et
miraculis co-
ruseat
f

118 Pervenientibus denique omnibus ad civitatem cum jucunditate magna et exultatione, in sacro loco f, sed sacriori de cætero, posuerunt sanctissimum corpus; ubi ad gloriam summi omnipotentis Dei novorum multiplicitate miraculorum mundum illuminat, sicut hactenus eum in sanctæ prædicatio[n]e doctrina mirabiliter illustravit. Deo gratias. Amen. Ecce, sanctissime ac benedicte Pater, debitis ac dignis, licet insufficientibus, laudibus te prosecutus sum, et tua gesta utcumque perstrinx narrando. Da propterea mihi misero ita digne vita presenti te sequi, ut misericordiam consequi merear in futuro. Recordare pie pauperum filiorum, quos præter te unicum et singulare solatium vix aliqua consolatio confortaret. Nam licet tu, eorum potior et prima portio, angelorum chorior admixtus, et in throno gloria Apostolis insertus, jacens ipsi nihilominus in lecto fecis obscuri, in carcere sic flebiliter ad te clamantes: Repræsenta, Pater, Jesu Christo, Filio summi Patris, sacra stigmata ejus, et lateris ac pedum et manum crucis signacula prode, ut dignetur ipse misericors ostendere propria vulnera Patri, qui nobis miseris revera propter hoc semper placabilis erit. Amen. Fiat, fiat.

ANNOTATA.

a Nempe de impleto desideria possidendi sacri illius corporis thesaurum.

b Forte legendum est: Et ferri recentis nigredinem.

c Obscurum est, quid hic velit biographus. Forte tamen indicat, stigmata illa prius in Seraphino, qui S. Francisco apparuit, visa esse, ac paulo post in Franciso.

d Subintellige hic Luca, aut Euangelio: nam textus, qui subditur, ita fere legitur apud Lucam cap. 11, v. 54.

e Id est, sacris stigmatibus.

f In ecclesia S. Georgii, in qua sepultum quievit usque in annum 1250, quo ad magnificam ecclesiam, illius nomine Deo exstructam, translatum fuit, uti ex

AUCTORE
THOMA CELAN.
*ex Tribus' Socus sanctoque Bonaventura videbimus;
de qua translatione non potuit meminisse Celanensis,
qui ante id temporis hoc suum Opusculum absolvit.*

LIBER III.

CAPUT I.

*Franciscus ritu solemni in numerum
Sanctorum relatus.*

CAP. I.
Increbres cen-
tibus quotidae
Sancti mira-
culis.

a

Gloriosissimus pater Franciscus vicesimo con-
versionis sua anno feliciorum finem felici connectens principio, felicissime cælo spiritum com-
mendavit, ubi gloria et honore coronatus, et lucum sortitus, in medio lapidum ignitorum a throno Divinitatis assistens, eorum, quos reliquit in terris, studet efficaciter negotia pertractare. Revera quid illi poterit denegari, in cuius sacrorum stigmatum pressura forma resultat illius, qui coæqualis Patri existens, sedet ad dexteram Majestatis in excelsis, splendor, ignis et figura substantiae Dei, purgationem faciens peccatorum? Quid ni exaudiatur, qui configuratus morti Jesu Christi in societate passionum ejus, manum et pedum atque lateris

B sacra vulnera repräsentat? Laetificat certe jam mundum novo gaudio sospitatum, et vere salutis offert commoda universi. Miraculorum luce clarissima mundum irradiat, et veri sideris fulgere totum illustrat. Lugebat olim mundus, ejus se fraudatum præsentia; quadam tenebrarum voragine ad ejus occasionem se viderat occupatum. Sed jam, velut in meridie et nova lucis exortu, fulgentioribus radiis illustratus, sentit, se universam caliginem amisisse. Cessavit jam (benedictus Deus) omnis querimonia ejus, cum quotidie virtutibus, novis exultationibus in sanctarum virtutum fascibus ex ipso copiosissime cumuletur. Veniunt ab Oriente et Occidente; veniunt a Meridie et Septentrione, qui ejus patrocinio sublevati, hæc ita fore, comprobent testimonium veritatis. Ideoque Vir in carne supernorum Amator precipuus nihil in mundo proprietatis accepit, ut universitatis bonum plenus et jucundius possideret. Factus est proinde in toto, qui voluit * esse in parte, et æternitatem pro tempore commutavit: ubique omnibus adest, et veræ universitatis Amator participii detrimenta non novit b.

C 120 Vives adhuc inter peccatores, universum peragrat et predicit orbem. Regnans jam cum angelis, in ecclesiis et populis omnibus præstat beneficia glorirosa. Tota proinde universitas populorum honorat eum, veneratur, glorificat et collaudat. Revera communī bono participantur omnes. Quis enumerare sufficiat, quanta, quis dicere valeat, qualia per eum ubique Dominus dignatus est miracula operari? Quanta nempe in sola Francia Franciscus miracula patrat, ubi ad deosculandum et adorandum capitale e, quo sanctus Franciscus in infirmitate fuerat usus, Francorum rex d, et regina, et universi magnates occurunt, ubi sapientes orbis et litteratissimi viri, quorum copiam super omnem terram Parisiis e maximam ex more producit, Franciscum, virum idiotam et vera simplicitatis totiusque sinceritatis amicum, humiliter et devotissime venerantur, admirantur et colunt. Et vere Franciscus, qui super omnes cor francum et nobile gessit. Norunt quippe magnanimitatem ejus experti, quam liber, quam liberalis fuit, quam securus et in omnibus impavidus extitit; quanta virtute, quanto fervore animi cuncta secularia conculeavit. Verum quid de aliis partibus mundi loquar, et * quibus per semicinctam sua morbi discedunt, fugiunt ægritudines, et ad solam nominis ejus invocationem utriusque sexus frequentia multa suis a cladiis liberatur?

D 121 Ad cujus quoque tumbam assidue nova miracula fiunt, et multiplicatis intercessionibus, eo in loco animarum et corporum glorirosi beneficia impetrantur. Cæcis restituuntur visus, surdis reparata

tur auditus, claudis redditur gressus. Mutus loquitur, salit podagricus, leprosus mundatur, turgens subtiliatur f, et diversa variaque infirmatum gravamina patientes desiderant obtinere sanitatem, ut mortuum corpus viva corpora sanet, sicut vivens mortuas animas suscitabat. Audit hæc et intelligit Romanus Pontifex g, omnium pontificum summus, omnium Christianorum dux, dominus orbis, pastor Ecclesie, Christus Domini, vicarius Christi, gaudet et exultat et lætatur, cum temporibus suis novis mysteriis et antiquis mirabilibus Ecclesie Dei videat innovari, et hoc in Filio suo, quem sacro portavit in utero, fovit in gremio, lactavit verbo, et educavit cibo salutis. Audiunt et ceteri custodes Ecclesie, pastores gregis, fidei defensores, amici Sponsi, collaterales ejus, mundi Cardinales, congratulanter Ecclesie, congaudent provincie, glorificant Salvatorem, qui summa et ineffabili sapientia et incomprehensibili gratia, summa et inæstimabili bonitate, stulta et ignobilia mundi elegit, ut scilicet ad se fortia trahat. Audit et applaudit totalitas orbis, et universa monachia, Catholicae fidei parens, superabundat gaudio, et sancta consolatione perfunditur.

E 122 Sed sic subita conversio rerum et nova in-
terioris causa emergit in mundo, turbatur protinus pacis jucundum, et ardentes invidie face, do-
mesticus et intestino bello Ecclesia laceratur. Ro-
mani, seditionis hominum genus et ferox, in
vicinos ex more deserviunt, et temerarii ad sancta manus mittunt. Studet egregius Papa Gregorius exortam compescere malitiam, sevitiam reprimere, impetum temperare, et velut munitissima turris tuetur Ecclesiam. Multa pericula ingruunt, exiititia multa crescunt, et adversus Deum reliquo in orbe peccatorum cervix erigitur. Quid enim? Experientissime futura dimetiens, praesentia pon-
derans, seditionis reliquit Urbem h, ut orbem a seditionibus liberet et defensat. Venit proinde ad civitatem Reatnam i, ubi honorifice suscipitur, sicut debet. Inde progrediens Spoleto k, ab ho-
minibus magna cum reverentia honoratur; ubi paucis diebus commorans, causa Ecclesie informata, comitantibus ipsum venerabilibus Christi, ad famulas mundo mortuas et sepultas l benigus advenit: quarum conversatio sancta, paupertas altissima, et institutio glorirosa ipsum cum reliquis movet ad lacrymas, ad contemptum provocat sæculi, ad calibem vitam accedit. O admirabilis gratiarum omnium nutrix humilitas! Principes orbis terrarum, successor Principis Apostolorum, visitat pauperculas mulieres, accedit ad abjectas et humiles carcerales, et licet digna judicio justo, insueta exemplo tamen humilitas hæc, et multis retroactis sæculis inexperta.

F 123 Properat jam, properat Assisium, ubi sibi glorirosum depositum conservatur, ut in eo passio universa et tribulatio ingruens exturbetur. Ad ejus ingressum tota jubilat regio, civitas exultatione repletur, pauperum turba magna gaudium celebra, et luminosus dies novis luminaribus inclare-
scit. In ejus occurrsum omnis homo procedit, et solemnes exubiae ab omnibus excoluntur. Egre-
ditur obviam ei pauperum Fratrum pia societas, et unusquisque Domini dulcia cantica promitt. Appli-
cat ad locum Christi Vicarius, et in primo descensu sepulcrum sancti Francisci reverenter salutat. In-
geminat suspiria, pectus tundit, lacrymas fundit,
et uberiori devotione reverendum caput inclinat.
Fit interea de Sancti canonis actione solemnis col-
latio, et super hujuscemodi negotio egregia Cardi-
nalium concio sepium convocatur. Concurrunt un-
ique multi, qui per Sanctum Dei fuerant a suis cladiis liberati, et miraculorum maxima multi-
tudo hinc inde coruscant, approbantur, verificantur,
audiuntur, recipiuntur. Urget interim officiosa
necessitas, nova imminent causa: Perusum it m
beatus Papa, ut superabundanti et singulari gratia
pro summo negotio iterum revertatur. Convenit
denique Perusii rursum, et super hanc causam in
camera

Interim tu-
multuantibus
Romanis,
Gregorius IX
ex Urbe rece-
dit

h
i
k
l

F
et Assistit San-
cti sepulcrum
veneratus, ca-
nonizationis
causam tra-
ctat,

m

c
d
e
in
sternitur via
ad canoniza-
tionem.